

Hallituksen esitys eduskunnalle kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta (HE 102/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sivistysvaliokunta (SiVM 8/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yleisistä kielitutkinnoista annetun lain (964/2004) 1 §:n 3 momentti,
muutetaan 2, 4 ja 8—11 § sekä 13 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2, 9 ja 11 §
sekä 13 §:n 1 ja 3 momentti laissa 1082/2022 sekä 4 § osaksi laissa 1082/2022, sekä
lisätään lakiin uusi 10 a ja 12 a § seuraavasti:

2 §

Tutkintojen hallinto

Yleisestä kielitutkintojärjestelmästä, sen kehittämisestä ja valvonnasta vastaa Opetushallitus. Opetushallitus voi tehdä yleisten kielitutkintojen laatimiseen ja arviointiin liittyviä sopimuksia korkeakoulujen taikka muiden sellaisten julkisyhteisöjen tai yhteisöjen kanssa, joilla on riittävä asiantuntemus kielitutkintojen laatimiseen ja arviointiin.

Eduskunnan vastaus EV 103/2025 vp

4 §

Tutkintojen järjestäminen

Opetushallitus voi sopia tutkintojen järjestämisestä sellaisten julkisyhteisöjen tai yhteisöjen kanssa, joilla on riittävä asiantuntemus ja edellytykset tutkintojen järjestämiseen.

Sopimuksia tehtäessä on otettava huomioon, että tutkintotilaisuuksia on tarjolla alueellisesti riittävä määrä ja riittävän usein. Sopimus voidaan purkaa, jos tutkinnon järjestäjä laiminlyö sopimuksen mukaisia tehtäviään.

8 §

Arvioijarekisteri

Opetushallitus ylläpitää yleisten kielitutkintojen arviointiin osallistuvista henkilöistä rekisteriä tutkintosuoritusten arviointia varten.

Rekisteriin talletetaan henkilön nimi, oppijanumero sekä ne kielet ja tasot, joita henkilö on oikeutettu arvioimaan. Lisäksi rekisteriin talletetaan tarpeelliset yhteystiedot.

Henkilö merkitään arvioijarekisteriin viiden vuoden ajaksi, ja merkintä voidaan hakemuksesta uusina edellyttäen, että henkilö täyttää edelleen 7 §:ssä säädettyt vaatimukset ja on ylläpitänyt arviointitaitoaan käytännössä ja osallistunut säännöllisesti arviointitilaisuuksiin. Jos henkilön suorittamissa arvioinneissa ilmenee olennaisia puutteita tai laiminlyöntejä, Opetushallitus voi arvioidaan kuultuaan poistaa merkinnän ennen määräajan päättymistä.

9 §

Tutkintotodistus

Tutkintoon osallistuja saa todistuksen, joka sisältää arvioinnin sen tasoisesta tutkinnosta, tutkinnon osakoikeesta tai osakoikeiden kokonaisuudesta, johon hän on osallistunut.

10 §

Yleisten kielitutkintojen tutkintorekisteri

Opetushallitus ylläpitää yleisten kielitutkintojen tutkintorekisteriä suoritettuja kielitutkintoja ja tutkintoihin sisältyviä osakoikeita koskevien tietojen säilyttämistä sekä yleisen kielitutkinnon toimivuuden seuranta varten.

Rekisteriin talletetaan yleiseen kielitutkintoon osallistuneen nimi, oppijanumero, kansalaisuus, sukupuoli, tutkinnon tai osakoikeen suorittamispaikka, tutkintokieli, tutkinnon tai osakoikeen taso, saadut taitotasoarviot, tutkintokertojen ajankohta, tarpeelliset yhteystiedot ja tieto 11 §:n 3 momentissa tarkoitettujen maksuttomien suorituskertojen käyttämisestä.

Tiedot henkilön suorittamien kielitutkintojen tai niiden osakoikeiden tutkintokielistä, saaduista taitotasoarvioista, tutkintokertojen ajankohdasta sekä 11 §:n 3 momentissa tarkoitettujen maksuttomien suorituskertojen käyttämisestä säilytetään henkilön eliniän.

Eduskunnan vastaus EV 103/2025 vp

10 a §

Yleisten kielitutkintojen tutkintorekisterin tietojen käyttäminen ja luovuttaminen

Tietojen luovuttamiseen yleisten kielitutkintojen tutkintorekisteristä sovelletaan, mitä valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 29 §:n 1, 2, 5 ja 7 momentissa säädetään tietojen katsomisesta, käyttämisestä ja luovuttamisesta opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelun avulla.

11 §

Tutkintomaksu

Opetushallitus perii tutkintoon ilmoittautuneelta tutkintomaksun. Tutkintomaksun määrästä eri taitotasoilla säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, suomen tai ruotsin kielen ylimmän taitotason tutkintoon tai sen osakokeeseen osallistumisesta ei peritä maksua henkilöltä, joka on:

- 1) suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) tarkoitetun tutkinnon tai vastaavan ulkomaisen tutkinnon;
- 2) suorittamassa korkeakoulututkintoa;
- 3) suorittanut korkeakoulututkinnon.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa tutkintoon tai sen osakokeeseen saa ilmoittautua maksutta kolme kertaa.

Tutkintomaksu palautetaan tutkintoon ilmoittautuneelle, jos hän on estynyt osallistumasta tutkintoon oman sairautensa vuoksi. Maksua ei kuitenkaan palauteta, jos tutkintoon ilmoittautunut ei ole perunut ilmoittautumistaan ennen tutkintotilaisuuden alkua. Hakemus maksun palauttamisesta tulee tehdä Opetushallitukselle kahden viikon kuluessa tutkintopäivästä.

12 a §

Tutkinnon suorittajalle annettavat tiedot arvostelusta

Tutkinnon tai sen osakokeen suorittajalle on hänen pyynnöstään annettava tieto arvosteluperusteiden soveltamisesta hänen testi- tai tutkintosuoritukseensa. Pyyntö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun hänellä on ollut tilaisuus saada arvostelun tulokset tietoonsa. Ohjeet pyynnön tekemiseen on annettava arvostelun tulosten yhteydessä.

13 §

Muutoksenhaku

Edellä 7 §:n 1 momentissa ja 11 §:n 4 momentissa tarkoitettua hakemusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Eduskunnan vastaus EV 103/2025 vp

Tutkinnon tai sen osakokeen suorituksen arviointia koskevaan päätökseen saa vaatia yleisten kielitutkintojen tutkintotoimikunnalta oikaisua. Oikaisuvaatimus on toimitettava tutkintotoimikunnalle 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin tutkinnon tai sen osakokeen suorittajalla on ollut tilaisuus saada arvostelun tulokset sekä arvosteluperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan tietoonsa. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään. Tässä momentissa tarkoitetusta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Mahdollisuutta suorittaa yleisen kielitutkinnon osakokeita erikseen on tarjottava viimeistään kuuden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta.

Laki

julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 10—12 ja 15 §, sellaisina kuin niistä ovat 12 § laissa 434/2024 ja 15 § laeissa 904/2015 ja 858/2020, sekä

muutetaan 3 luvun otsikko sekä 13 ja 14 § seuraavasti:

3 luku

Kielitaidon osoittaminen

13 §

Kielitaidon osoittaminen yleisillä kielitutkinnoilla tai opintojen yhteydessä

Kielitaidon osoittamista varten on yleisistä kielitutkinnoista annetussa laissa (964/2004) tarkoitetut kielitutkinnot.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, millä tavoin suomen tai ruotsin kielen taito voidaan osoittaa kielitutkinnoilla tai niiden sijasta opintojen yhteydessä suoritetuilla kielikokeilla tai opinnoilla.

Eduskunnan vastaus EV 103/2025 vp

14 §

Todistus vastaavasta kielitaidosta

Opetushallitus voi kielitutkintoa toimeenpanematta hakemuksesta:

- 1) antaa todistuksen suomen tai ruotsin kielen erinomaisesta taidosta henkilölle, joka hyväksyttävän selvityksen mukaan on aiemmalla toiminnallaan osoittanut vaadittavaa kielitaitoa;
- 2) päättää ulkomailla suoritettujen kieliopintojen rinnastamisesta yleisiin kielitutkintoihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen sääntelyn mukaisen valtionhallinnon kielitutkinnon suorituksia voi aloittaa kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta ja hylättyjä osakoikeita uusia kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Näihin suorituksiin sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Kielitutkintoon osallistumisesta ja lautakunnan päätöksistä perittävien maksujen suuruudesta siirtymäaikana annetaan tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

Jos muualla lainsäädännössä säädetään kielitaidon osoittamisesta valtionhallinnon kielitutkinnoilla, voidaan se tämän lain voimaantulon jälkeen tarvittaessa rinnastaa yleisistä kielitutkinnoista annetussa laissa tarkoitettuihin yleisiin kielitutkintoihin. Viittaus valtionhallinnon kielitutkinnojen tiettyyn tasoon rinnastuu yleisten kielitutkinnojen taitotasoihin 13 §:n nojalla annettujen säännösten mukaisesti.

Helsingissä 4.11.2025

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri